

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติปฎิบัติ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติอยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยบัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือ ขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันเท่านั้น และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ เป็นบทบัญญัติอยู่ในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยมาตรา ๘๔ (๑) บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรม โดยอาศัยกลไกตลาด และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยต้องยกเลิกและละเว้น การตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจซึ่งมีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณสุข

เห็นว่า รัฐธรรมนูญมาตรา ๘๔ เป็นบทบัญญัติที่เป็นการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ที่ให้รัฐสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรม มิใช่เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรง อันจะทำให้พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑)

คงมีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองประชาชนผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกร เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เกษตรกรมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเป็นอาหารพืชหรือบำรุงดินเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น หากปรากฏว่าปุ๋ยเคมีที่จำหน่ายในท้องตลาดนั้นเป็นปุ๋ยเคมีปลอม ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ ทั้งนี้ น้ำหนักปุ๋ยเคมีก็น้อยกว่าที่แจ้งไว้ในฉลาก ปริมาณธาตุอาหารพืชไม่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อความที่แจ้งไว้ในฉลาก ก็จะเป็นการเอาเปรียบแก่เกษตรกร และหวังผลกำไรเกินควร โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายแก่ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกร ยังเป็นการเสียหายแก่นโยบายการส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาลอีกด้วย

โดยมาตรา ๖๗ บัญญัติว่า ผู้ใดขายหรือนำเข้าปุ๋ยเคมีโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ (๒) (๖) หรือ (๗) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท แต่ถ้ากระทำไปโดยไม่รู้ว่าเป็นปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐานปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยเคมีที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท และมาตรา ๓๐ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อการค้า ขาย หรือนำเข้าปุ๋ยดังต่อไปนี้ (๒) ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน (๖) ปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือ (๗) ปุ๋ยที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดไว้ ๒ กรณี คือ กรณีแรก เป็นการกำหนดโทษแก่ผู้ขายหรือนำเข้าปุ๋ยที่มีเจตนาขายปุ๋ยหรือนำเข้าปุ๋ยโดยรู้ว่าเป็นปุ๋ยผิดมาตรฐาน ปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งกรณีนี้มีทั้งโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท ส่วนกรณีที่สอง เป็นการกำหนดโทษแก่ผู้ขายหรือนำเข้าปุ๋ยโดยไม่รู้ว่าเป็นปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยที่มีสารเป็นพิษเกินกว่ารัฐมนตรีประกาศกำหนด

ซึ่งจะมีเพียงโทษปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท ไม่มีโทษจำคุก โทษที่กำหนดไว้ทั้งสองกรณีเป็นไปตามหลักเจตนาของประมวลกฎหมายอาญา เป็นการกำหนดโทษที่เหมาะสมและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด อีกทั้งยังให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสม การที่พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ได้มีข้อห้ามมิให้ผู้ขายปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐานปุ๋ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน หรือปุ๋ยที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้ขายที่จะต้องตรวจสอบว่า ปุ๋ยที่ตนเองขายเป็นปุ๋ยที่ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ และเป็นบทบัญญัติเพื่อให้เกิดสภาพบังคับอย่างแท้จริง และเป็นการคุ้มครองประชาชนผู้ประกอบการ อาชีพเกษตรกร มิให้ผู้ขายหรือผู้นำเข้าปุ๋ยค้ากำไรเกินควรหรือเอาเปรียบเกษตรกร อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของกฎหมาย อีกทั้งมิใช่เป็นการจำกัดเสรีภาพของประชาชนในการประกอบอาชีพ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓

นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ